DOI: <https://doi.org/10.32836/2521-666X/2020-68-39>
УДК 332.1

Лондаренко Д.О.
Здобувач наукового ступеня,
Судово-економічний експерт
ПП «ГАЛАЕКСПЕРТ»

Londarenko Daria
Candidate for an Academic Degree,
Forensic Economic Expert
PE «GALAEKSPERT»

МОНІТОРИНГ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РИЗИКІВ В РЕГІОНІ: ІННОВАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ПІДХІД

MONITORING OF INVESTMENT RISKS IN THE REGION: AN INNOVATIVE AND ECONOMIC APPROACH

У статті на основі структурно-процесного підходу розглядається багаторівневе і функціональне формування інноваційно-економічної інституційної системи управління інвестиційними ризиками регіону. Ідентифіковано базовий набір засобів та інструментів регулювання інвестиційних процесів, які реалізуються в рамках діючих в регіонах нормативно-правових актів, що базується на єдиних принципах. Наголошено, що як випливає зі змістовного аналізу структурно-функціональних елементів механізму, в ньому практично відсутні інструменти, які дозволяють оцінювати, регулювати і в цілому управляти динамікою формування і впливу на інвестиційні процеси пов'язаних з ними регіональних ризиків, що ще раз доводить необхідність інтеграції спеціального інструментарію в регіональну компоненту загально-державної системи управління інвестиціями. Зауважено, що в такій системі представлена класична схема ієрархічного управління, в якому діють контури – прямого (ініціюючий модуль механізму управління, згідно з яким «зверху-вниз» здійснюються керуючі впливи, спрямовані на зниження інвестиційних ризиків і підвищення ефективності інвестиційної діяльності на різних рівнях економічної системи) і зворотного (результуючий модуль механізму управління, відповідно до якого у зворотному напрямку – «знизу-вгору» – надходять дані про результати управлінських впливів, що є основою отримання інформації, пов'язаної з інвестиційними ризиками, для її обліку на наступній управлінській ітерації) зв'язку. Доведено, що у загальнодержавній організаційній структурі управління інвестиційними процесами представлений ряд ієрархічних рівнів, що відрізняються характером виконуваних функцій і типом трансльованих наступного рівня управління рішень. Обґрунтовано, що саме реалізація механізму прямої дії обумовлює можливість проведення в регіоні інвестиційної політики, яка максимально відповідає інтересам соціально-економічного розвитку території, оскільки націлена на ключові фактори-умови зниження інвестиційних ризиків і стимулювання інвестиційної діяльності.

Ключові слова: інвестиційний ризик; інноваційно-галузева модернізація, науково-технічний розвиток, регіональна економіка, інноваційна інфраструктура, економічне регулювання, кластеризація, структурні зрушення, сталий розвиток, валовий регіональний продукт.

В статье на основе структурно-процессного подхода рассматривается многоуровневое и функциональное формирование инновационно-экономической институциональной системы управления инвестиционными рисками региона. Идентифицировано базовый набор средств и инструментов регулирования инвестиционных процессов, реализуемых в рамках действующих в регионах нормативно-правовых актов, основанный на единых принципах. Отмечено, что как следует из содержательного анализа структурно-функциональных элементов механизма, в нем практически отсутствуют инструменты, которые позволяют оценивать, регулировать и в целом управлять динамикой формирования и влияния на инвестиционные процессы связанных с ними региональных рисков, еще раз доказывает необходимость интеграции специального инструментария в региональную компоненту в-государственной системы управления инвестициями. Замечено, что в такой системе представлена классическая схема иерархического управления, в котором действуют контуры – прямого (инициирующий модуль механизма управления, согласно которому «сверху вниз» осуществляются управляющие воздействия, направленные на снижение инвестиционных рисков и повышения эффективности инвестиционной деятельности на различных уровнях экономической системы) и обратной (результующий модуль механизма управления, согласно которому в обратном направлении – «снизу-вверх» – поступают данные о результатах управленческих воздействий, является основанием для получения информации, связанной с инвестиционными рисками, для ее учета на следующей управленческой итерации) связи. Доказано, что в общегосударственной организационной структуре управления инвестиционными процессами представлен ряд иерархических уровней, отличающихся характером выполняемых функций и типом транслируемых следующего уровня управления решений. Обосновано, что именно реализация механизма прямого действия обуславливает возможность проведения в регионе инвестиционной политики, которая максимально соответствует интересам социально-экономического развития территории, поскольку нацелена на ключевые факторы-условия снижения инвестиционных рисков и стимулирования инвестиционной деятельности.

Ключевые слова: инвестиционный риск; инновационно-отраслевая модернизация, научно-техническое развитие, региональная экономика, инновационная инфраструктура, экономическое регулирование, кластеризация, структурные сдвиги, устойчивое развитие, валовой региональный продукт.

The article considers the multi-level and functional formation of an innovative and economic institutional system for managing investment risks in the region based on a structural and process approach. The basic set of tools and tools for regulating investment processes that are implemented within the framework of regulatory legal acts in force in the regions, based on common principles, is identified. It is noted that as follows from the content analysis of the structural and functional elements of the mechanism, it practically lacks tools that allow you to assess, regulate and generally manage the dynamics of the formation and impact on investment processes of related regional risks, which once again proves the need to integrate special tools into the regional component of the state investment management system. It is noted that in such a system, a classic hierarchical management scheme is presented, in which the contours operate – direct (the initiating module of the management mechanism, according to which “top-down” management actions are carried out aimed at reducing investment risks and improving the efficiency of investment activities at different levels of the economic system) and reverse (the resulting module of the management mechanism, according to which in the opposite direction – “bottom-up” – data on the results of management impacts are received, which is the basis for obtaining information related to investment risks, for its accounting at the next management iteration) of communication. It is proved that the national organizational structure of investment process management presents a number of hierarchical levels that differ in the nature of the functions performed and the type of decisions translated to the next level of management. It is proved that it is the implementation of the direct action mechanism that determines the possibility of implementing an investment policy in the region that best meets the interests of socio-economic development of the territory, since it is aimed at key factors-conditions for reducing investment risks and stimulating investment activity.

Key words: investment risk; innovation and industry modernization, scientific and technical development, regional economy, innovation infrastructure, economic regulation, clustering, structural shifts, sustainable development, gross regional product.

Постановка проблеми. Актуальність теми даного дослідження визначається стрімко зростаючим впливом таких нових форм інтеграції науки і виробництва на регіональному рівні, як технополіси і технопарки, на інноваційну перебудову галузевої і територіальної структури економіки регіонів розвинених країн світу. В умовах високих темпів інтеграції внутрішніх і зовнішніх ринків, руху капіталів і прискорення інвестиційних потоків сталий економічний і соціальний розвиток регіонів України передбачає динамічний, взаємопов'язаний і збалансований розвиток в регіонах сфер матеріального виробництва і виробничої інфраструктури, зростання чисельності населення і розвиток соціальної сфери. Ефективне функціонування регіональних соціально-економічних підсистем, підвищення рівня і якості життя населення на основі більш повного і ефективного приведення в дію виробничого, людського, природного, науково-технічного потенціалу регіонів, досягнення в них високих темпів економічного зростання може бути реалізовано тільки при забезпеченні інноваційного розвитку регіонів, основу якого становить інноваційно-технологічна модернізація економіки. У свою чергу вона являє собою удосконалення і оновлення економіки на основі впровадження новітніх науково-технічних досягнень і прогресивних технологій, здійснення ефективних структурних зрушень та інституційних перетворень, спрямованих на економічне зростання і підвищення конкурентоспроможності економіки регіону в міжрегіональному і міжнародному поділі праці. У нашій країні інноваційно-технологічна модернізація регіональної економіки тільки починає відбуватися, в стадії становлення знаходяться і наукові підходи до формування стратегії розвитку технополісів, організації системи управління ними в умовах українських регіонів. Ефективні структурні зрушення в економіці регіонів, усунення сформованих галузевих і територіальних диспропорцій, подолання сировинної і напівпродуктової спрямованості промисловості, обмеження і регулювання монополізму в окремих сферах діяльності, забезпечення високих темпів впроваджен-

ня досягнень науки і техніки, прискорений розвиток секторів промисловості, що виробляють конкурентоздатну кінцеву продукцію, є пріоритетними напрямками інноваційного розвитку регіонів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблем інноваційно-технологічної модернізації регіональної економіки присвячені праці таких дослідників, як Авдулова О., Глазнер Н., Кулькіна О., Келле В., Клейн Е., Татаркіна О., Дагаєва А., Суховій А., Перевалова Ю., Нестеренко О., Ятнова О., Голова В., Кузнєцова Г., Лагодієнко В., Тимоніна В., Богатирьова О., Шумпетер Й. та ін.

Незважаючи на увагу, яка приділяється проблемам інноваційно-технологічної модернізації економіки регіонів в Україні, існує необхідність в розробці науково-обґрунтованої теоретичної та практичної бази по формуванню інноваційних науково-технологічних об'єктів регіонального значення.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Метою дослідження є обґрунтування механізму моніторингу інвестиційних ризиків в регіоні на засадах інноваційно-економічного підходу.

Виклад основного матеріалу. Формування економіко-інституційної інфраструктури управління регіональними інвестиційними ризиками має йти як «зверху»: міжнародними організаціями, державними і регіональними органами влади, так і «знизу»: представниками різних за масштабами напрямів і сфер діяльності господарюючих суб'єктів регіональної економіки, зацікавлених у захисті і просуванні своїх інвестиційних інтересів. При цьому вкрай важливим є знаходження балансу між різними учасниками регіонального інвестиційного процесу та забезпечення трансформації від централізованої системи підтримки промисловості та підприємництва до децентралізованої, ринкової, за якої перед державними структурами першочерговим завданням є знаходження та реалізація приватним сектором власних інноваційних рішень.

Така концепція формування зазначеної інфраструктури виходить з розуміння того факту, що основним

завданням поступального розвитку регіонів є створення умов для їх стійкого соціально-економічного розвитку і вирівнювання основних макроекономічних індикаторів на основі науково-обґрунтованих цільових параметрів їх інвестиційного розвитку. Разом з тим, в силу цілого ряду об'єктивних факторів, що склалися, структурних особливостей економіки (високої частки сільськогосподарського виробництва, відсутності експортно-орієнтованих складових, значних масштабів неформальної економічної діяльності та ін.), а також відсутності цілісної системи моніторингу ризикової складової інвестиційної діяльності, більшість регіонів мають суттєву фінансову залежність від центру. Це унеможливує пряме калькування передових схем і технологій управління регіональними інвестиційними ризиками без певної інституційної адаптації до специфіки конкретного регіону [3].

Водночас загальнодержавний інституційний «зріз» регіональної інфраструктури управління інвестиційними ризиками останнім часом характеризується позитивною динамікою. Це, перш за все, досить розвинена нормативно-законодавча і правова база інвестиційної діяльності як для українських, так і для іноземних інвесторів, регулярна робота з аналізу інвестиційної активності та ефективності інвестиційної діяльності в регіонах України та ін.

Відносно «регіонального» компоненту економіко-інституційної інфраструктури управління інвестиційними ризиками регіону слід сказати, що більшість регіонів мають власне інвестиційне законодавство, в якому прямо або побічно відображений облік і регулювання ризикоутворюючих факторів. Аналіз стану справ у даній площині показав практично повну відсутність інструментів управління (і повну відсутність інструментарію оцінки) інвестиційними ризиками регіону. При цьому слід зазначити, що, незважаючи на досить диференційовану структуру інструментів управління інвестиційною діяльністю вітчизняних та іноземних інвесторів, регіональна нормативна база щодо регулювання останньої є досить уніфікованою. Так, базовий набір засобів та інструментів регулювання інвестиційних процесів, що реалізуються в рамках прийнятих в регіонах нормативно-правових актів, що базується на єдиних принципах, може бути ідентифікований наступним чином:

- інвестиційні програми регіону;
- плани соціально-економічного розвитку регіону;
- супровід пріоритетних інвестиційних проєктів;
- державні гарантії регіону;
- податкові пільги;
- спеціальні податкові режими;
- фінансова допомога і пільги, спрямовані на розвиток окремих територій регіонів, галузей і виробництв;
- нефінансові (інші) пільги;
- контроль за цільовим використанням коштів, що виділяються з бюджету на фінансування інвестиційних проєктів;

- визначення складу і термінів здійснення погоджувально-розпорядчих процедур;
- інші заходи.

Функціональний аналіз інструментів державного регулювання інвестиційної діяльності органами влади регіонів дозволяє виділити прямі і непрямі заходи.

Основними інструментами прямого регулювання виступають:

- прийняття законів та інших нормативних правових актів з метою регулювання інвестиційної діяльності на території регіону;
- захист прав і законних інтересів суб'єктів інвестиційної діяльності;
- створення сприятливих умов для розвитку інвестиційного процесу;
- розробка і реалізація регіональних інвестиційних програм;
- розробка, затвердження та фінансування інвестиційних проєктів з коштів бюджету регіону, а також конкурсний відбір інвестиційних проєктів;
- контроль за цільовим використанням коштів, що виділяються з бюджетів регіонів на фінансування затверджених інвестиційних проєктів;
- пряме управління державними інвестиціями та участь в них;
- встановлення порядку і умов надання гарантій і поручительства та інші.

Оцінка економічного змісту інструментів прямого державного регулювання інвестиційного процесу на рівні регіону дозволяє зробити висновок, що саме реалізація механізму прямої дії обумовлює можливість проведення в регіоні інвестиційної політики, яка максимально відповідає інтересам соціально-економічного розвитку території, оскільки націлена на ключові фактори-умови зниження інвестиційних ризиків і стимулювання інвестиційної діяльності [5].

Непряме регулювання інвестиційних процесів в регіоні пов'язане, перш за все, з наданням податкових пільг; встановленням для суб'єктів інвестиційної діяльності спеціальних податкових режимів; формуванням порядку і умов надання бюджетних кредитів, позик і пільгових позик; формуванням порядку і умов надання інвестиційних податкових кредитів; наданням допомоги при створенні інфраструктури бізнесу та інших. Ці заходи, надаючи опосередкований вплив на процес управління інвестиційними ризиками, проте, також можуть розглядатися в системі факторів негативного впливу на параметри регіонального інвестиційного ризику [8].

Так, в рамках вдосконалення якості аналізу соціально-економічних (у тому числі інвестиційних) процесів в регіонах нами розроблена методика оцінки рівня і динаміки соціально-економічного розвитку регіонів, основною метою розробки якої є формування механізму порівняльної оцінки регіонів, дозволяє підвищити відповідальність органів влади за результатами управлінської діяльності, включаючи вдосконалення існуючої державної інвестиційної політики в ув'язці з системою пріоритетів.

Основні елементи сформованого механізму управління інвестиційними процесами на території регіону, спільно спрямовані на досягнення основної мети – переведення регіону на якісно новий рівень розвитку, який визначається позитивною динамікою показників економічного зростання, можуть бути представлені таким чином:

1. Стратегія залучення інвестицій:

- аналіз конкурентоспроможності регіону за факторами, значимими для інвестора;
- напрямки поліпшення інвестиційної привабливості регіону;
- пріоритетні галузі, сектори економіки, кластери;
- формування програм інвестиційного маркетингу (активного просування регіону за цільовими інвесторами);
- створення сприятливого іміджу регіону та ін.

2. Інвестиційний маркетинг:

- розвиток ринку регіональних інвестицій;
- аналіз ринку зовнішніх інвестицій: українських та іноземних;
- реклама інноваційних проєктів, ініційованих підприємствами регіону та ін.

3. Інвестиційні ресурси розвитку регіону:

- прямі інвестиції в компанії, що динамічно розвиваються за участю регіональних інвестиційних фондів, банків та інших фінансових організацій;
- забезпечення планованого повернення на інвестиції для інвесторів;
- поліпшення інвестиційного рейтингу суб'єктів регіону;
- формування капіталу для реінвестицій у нові проєкти на території регіону та ін.

4. Регіональна рада (Агентство) інвестицій та розвитку регіону та його потенціал:

- підвищення інвестиційної привабливості регіону;
- реалізація програми інвестиційного маркетингу регіону;
- регулювання інвестиційних процесів у регіоні;
- залучення інвестицій;
- підтримка підприємств;
- розвиток територій та ін.

5. Інвестиційні ресурси для фінансування перспективних інвестиційних проєктів регіону:

- переведення бюджетів усіх рівнів на обслуговування до органів державного казначейства;
- встановлення диференційованого підходу до ступеня самостійності органів державної влади залежно від дотаційності регіону;
- формування системи обмежень для реципієнтів;
- заборона фінансування функцій органів влади, не передбачених законом;
- створення робочої групи в міністерствах з оцінки податкового потенціалу та ефективності регіональних бюджетів;
- забезпечення ліквідації не забезпечених фінансуванням зобов'язань;

- ліквідація заборгованості за соціально значимими статтями витрат;
- підвищення ефективності використання бюджетних коштів та ін.

6. Створення умов та залучення інвестицій:

- формування адекватного інвестиційного середовища для гарантії інтересів інвесторів;
- спрямування частини державних інвестиційних коштів на заохочення регіонів, що найбільше розвиваються;
- переоцінка всіх діючих інвестиційних програм підтримки регіонів та ліквідація неефективних;
- забезпечення концентрації засобів на пускових об'єктах;
- створення реальних умов для швидкого розвитку іпотеки та ін.

7. Активне просування регіону цільовим інвестором:

- сприяння просуванню інноваційних проєктів регіонального значення на всеукраїнських і міжнародних конкурсах;
- створення бази даних цільових інвесторів регіону;
- підвищення інвестиційного рейтингу регіону;
- підвищення конкурентоспроможності регіону з позиції цільового інвестора;
- підтримка інноваційно активних підприємств регіону, створення територіально-виробничих кластерів та ін.

8. Професійна структура - Центр управління інвестиційним розвитком регіону:

- орієнтація інвестиційної політики регіону на залучення приватних інвестицій;
- розподіл державних інвестицій для підтримки рівня розвитку та вирівнювання регіонів у вигляді єдиної суми залежно від податкового потенціалу та ступеня забезпеченості соціальною та виробничою інфраструктурою;
- збереження у державному бюджеті інвестиційних програм тільки для об'єктів державної власності;
- припинення практики фінансування з адресних цільових програм об'єктів регіонального значення та ін.

Слід зазначити, що такого роду робота вже досить активно ведеться в різних регіонах країни, де розроблені і застосовуються адаптивні методики і інноваційні технології управління інвестиційною діяльністю.

При цьому в сучасній економічній літературі передбачається, що «набір інструментарію, який може бути використаний на регіональному рівні, досить добре відомий, і в тому чи іншому вигляді він використовується на різних територіях» [1].

У той же час, як видно зі змістовного аналізу структурно-функціональних елементів механізму, в ньому практично відсутні інструменти, що дозволяють оцінювати, регулювати і в цілому управляти динамікою формування і впливу на інвестиційні процеси пов'язаних з ними регіональних ризиків, що ще раз доводить необхідність інтеграції спеціального інстру-

ментарію в регіональну компоненту загально-державної системи управління інвестиціями.

На рис. 1 у загальнодержавній організаційній структурі управління інвестиційними процесами представлений ряд ієрархічних рівнів, що відрізняються характером виконуваних функцій і типом трансльованих наступного рівня управління рішень.

В даній системі представлена класична схема ієрархічного управління, в якому діють контури - прямого (ініціюючий модуль механізму управління, згідно з яким «зверху-вниз» здійснюються керуючі впливи,

спрямовані на зниження інвестиційних ризиків і підвищення ефективності інвестиційної діяльності на різних рівнях економічної системи) і зворотного (результуючий модуль механізму управління, відповідно до якого у зворотному напрямку — «знизу-вгору» — надходять дані про результати управлінських впливів, що є основою отримання інформації, пов'язаної з інвестиційними ризиками, для її обліку на наступній управлінській ітерації) зв'язку.

Теоретично обґрунтовано і доведено практикою, що існує певна суперечність між проведеною в країні

Рис. 1. Рівнева та функціональна інтерпретація інституційної системи управління інвестиційними ризиками регіону

Джерело: розроблено автором

інвестиційною політикою та її регіональними модифікаціями, що базуються на врахуванні специфічних територіальних принципів, вироблених різними регіональними інститутами, а також інвестиційними цілями і пріоритетами, що формуються на мікрорівні. В даному контексті синергетичний ефект, що виявляється в зниженні інтегрального інвестиційного ризику регіону, прямо кореспондує зі ступенем доведення, узгодження і прийняття економічними системами нижчих ієрархічних рівнів керуючих впливів систем вищих рівнів (прямий зв'язок), а також обліку «побажань» систем нижчого рівня системами більш високого ступеня в економічній ієрархії, послідовного «вбудовування» їх реакцій на управлінський вплив останніх в зазначеному напрямку (зворотний зв'язок) [2].

Чим більшим є ступінь врахування ризикоформуючих факторів, а також ідентифікація в їх складі домінантних (як по прямому, так і по зворотному зв'язку), тим менше відхилення показників ефекту інвестицій від бажаного (прогнозованого) рівня [4]. Це передбачає необхідність при реалізації комплексного підходу до управління інвестиційними ризиками регіону постійної взаємодії його структурно-рівневих елементів на принципах чіткого поділу функцій і повноважень. Регіональні детермінанти взаємодії вказаних інститутів можна представити таким чином:

- розробка і спрямоване впровадження нормативно-правових та адміністративно-розпорядчих актів державних, регіональних і місцевих органів управління інвестиціями в регіоні відповідно до своїх компетенцій;

- застосування економічних, соціальних, структурно-організаційних методів і способів управління інвестиційними процесами в регіоні в напрямку досягнення пріоритетних стратегічних орієнтирів;

- планування, організація, стимулювання і регулювання, контроль, облік і аналіз інвестиційної діяльності як в регіоні, так і в його суб'єктах;

- використання при прийнятті управлінських рішень щодо регіональних інвестиційних ризиків адаптивних способів їх оцінки, до числа яких належить розроблений у цьому дослідженні інструментарій оцінки та управління інвестиційними ризиками регіону.

Висновки і пропозиції. Оцінка економічного змісту інструментів прямого державного регулювання інвестиційного процесу на рівні регіону дозволяє зробити висновок, що саме реалізація механізму прямої дії обумовлює можливість проведення в регіоні інвестиційної політики, яка максимально відповідає інтересам соціально-економічного розвитку території, оскільки націлена на ключові фактори-умови зниження інвестиційних ризиків і стимулювання інвестиційної діяльності. Чим більшим є ступінь врахування ризикоформуючих факторів, а також ідентифікація в їх складі домінантних (як по прямому, так і по зворотному зв'язку), тим менше відхилення показників ефекту інвестицій від бажаного (прогнозованого) рівня. Це передбачає необхідність при реалізації комплексного підходу до управління інвестиційними ризиками регіону постійної взаємодії його структурно-рівневих елементів на принципах чіткого поділу функцій і повноважень.

Список використаних джерел:

1. Дунаєв І. В. Модернізація регіональної економічної політики: ідентифікація і семантичний аналіз понятійного апарату. *Актуальні проблеми державного управління*. Одеса : Вид-во ОРІ НАДУ, 2015. № 4 (64). С. 16-20.
2. Дунаєв І. В. Просторовий вимір модернізації регіональної економічної політики у сучасних наукових підходах. *Вісник НАДУ*. Київ : Вид-во НАДУ, 2015. №4. С. 70-77.
3. Михальченко М. В. Політична реальність в Україні: трансформація, модернізація, революція? *Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї*. Київ, 2015. Вип. 7. С. 18-27.
4. Карпенко Ю. В. Парадигма модернізації економіки: становлення та розвиток. *Вісник економічної науки України*. 2017. №1. С.54-57.
5. Штефан С. І., Коротєєва Г. С. Фінансові інститути і інструменти модернізації економіки регіонів України. *Комунальне господарство міст*. 2014. №113. С.223-228.
6. Amin, A., Thrift N. Neo-Marshallian Nodes in Global Networks. *International Journal of Urban and Regional Research*. 1992. No. 16. PP. 571-587.
7. Desrochers P. Geographical Proximity and the Transmission of Tacit Knowledge. *The Review of Austrian Economics*. 2001. No. 14:1. PP. 25-46.
8. Glasmeier A. Economic Geography in Practice: Local Economic Development Policy. *The Oxford Handbook of Economic Geography*. Oxford University Press. 2000. 451 p.
9. Huntington S. The Change to Change. Comparative Politics in the Post Behavioral era. 1-st edition / Ed. By A. Ziegler, Louis J. Cantori. Colorado : Lynne Rienner Publishers Inc, 1988. 426 p.
10. Sievidova I. Optimizing the strategy of activities using numerical methods for determining equilibrium. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*. 2019. No. 6 (4 (102)). PP. 47-56.

References:

1. Dunaev I. V. Modernization of regional economic policy: identification and semantic analysis of the conceptual apparatus. *Actual problems of public administration*. Odessa : ORI NAPA Publishing House, 2015. № 4 (64). PP. 16-20.
2. Dunaev I. V. Spatial dimension of modernization of regional economic policy in modern scientific approaches. *NAPA Bulletin*. Kyiv : NAPA Publishing House, 2015. №4. PP. 70-77.

3. Mikhalechenko M. V. Political reality in Ukraine: transformation, modernization, revolution? *Modern Ukrainian politics. Politicians and political scientists about her*. Kyiv, 2015. No. 7. PP. 18-27.
4. Karpenko Y. V. Paradigm of economic modernization: formation and development. *Bulletin of Economic Science of Ukraine*. 2017. № 1. PP. 54-57.
5. Stefan S. I., Koroteeva G. S. Financial institutions and tools for modernization of the economy of the regions of Ukraine. *Municipal utilities*. 2014. №113. PP. 223-228.
6. Amin, A., Thrift N. Neo-Marshallian Nodes in Global Networks. *International Journal of Urban and Regional Research*. 1992. No. 16. PP. 571-587.
7. Desrochers P. Geographical Proximity and the Transmission of Tacit Knowledge. *The Review of Austrian Economics*. 2001. No. 14:1. PP. 25-46.
8. Glasmeier A. Economic Geography in Practice: Local Economic Development Policy. The Oxford Handbook of Economic Geography. Oxford University Press. 2000. 451 p.
9. Huntington S. The Change to Change. Comparative Politics in the Post Behavioral era. 1-st edition / Ed. By A. Ziegler, Louis J. Cantori. Colorado : Lynne Rienner Publishers Inc, 1988. 426 p.
10. Sievidova I. Optimizing the strategy of activities using numerical methods for determining equilibrium. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*. 2019. No. 6 (4 (102)). PP. 47-56.